

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
30 november 2022

Ons kenmerk
4351241

nota

Verzending nota n.a.v. verslag wetsvoorstel transparantie
maatschappelijke organisaties naar TK

1 Aanleiding

- Op 20 november 2020 is het wetsvoorstel transparantie maatschappelijke organisaties (Wtmo) ingediend bij de TK. De TK heeft op 23 december 2020 verslag uitgebracht.
- Parallel aan het opstellen van de nota n.a.v. het verslag is sindsdien gewerkt aan een nota van wijziging die de aanpak van geldstromen naar maatschappelijke organisaties aan banden legt. De nota van wijziging is voor advies naar de Raad van State gestuurd en het advies is verwerkt in het nader rapport, de nota van wijziging en de toelichting.
- De nota wijziging, met de toelichting en het nader rapport worden bij afzonderlijke beslisnota in een afzonderlijke werkstroom (kenmerk 4349535) aan u aangeboden. Deze documenten gaan langs de MR en vervolgens naar het Kabinet van de Koning.
- Daarna worden de nota n.a.v. het verslag, de nota van wijziging, incl. toelichting en nader rapport gezamenlijk naar de TK gestuurd.
- Omdat de nota n.a.v. het verslag een ander traject doorloopt dan de nota van wijziging en het nader rapport, alsmede omwille van het overzicht, worden de stukken u bij afzonderlijke nota's voorgelegd. De voorliggende beslisnota gaat over beantwoording van vragen die de TK heeft gesteld bij het wetsvoorstel in de vorm waarin dat momenteel aldaar aanhangig is. De andere beslisnota gaat over aanpassing van dat wetsvoorstel.

2 Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending naar de TK van de nota n.a.v. het verslag, gelijktijdig met de nota van wijziging.

3 Kernpunten

- Het wetsvoorstel regelt inzicht in donaties aan maatschappelijke organisaties 'op verzoek' via een twee-sporen-stelsel: decentraal door de burgemeester, vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de lokale openbare orde, en centraal door het OM, vanuit het algemeen belang.
- Een informatieverzoek aan een maatschappelijke organisatie heeft in eerste instantie betrekking op geografische herkomst, doel en omvang van buitenlandse donaties ('hoeveel en uit welk(e) land(en)').
- Als blijkt van substantiële donaties, en het risico op ongewenste buitenlandse beïnvloeding toeneemt, kan gericht worden gevraagd naar de persoon van de donateur ('wie'), maar slechts als dit noodzakelijk is voor a) de handhaving van de openbare orde door de burgemeester of b) een adequate

taakuitoefening door het OM (taak o.g.v. art. 2:297 BW wordt doorgetrokken).

- Een organisatie die niet meewerkt, pleegt een economisch delict; dwarsliggende bestuurders riskeren een bestuursverbod van max 5 jaar.
- De burgemeester een last onder dwangsom inzetten, en het OM een kortgeding met dwangsomvordering (cf. art. 2:297 lid 2 BW j^o 611a Rv).
- Verder worden stichtingen verplicht om voortaan een balans en een staat van baten en lasten te deponeren, om witwassen tegen te gaan.
- VVD, CDA, D66, ChristenUnie, SGP, SP en GroenLinks hebben inbreng geleverd voor het verslag. Deze fracties staan neutraal tot positief tegenover het wetsvoorstel. De belangrijkste vraagpunten zijn:
 - i. Levert de transparantie van geldstromen in de praktijk voldoende handelingsperspectief op om buitenlandse beïnvloeding tegen te gaan? Hoe gaat de regering die beïnvloeding daadwerkelijk aanpakken? (CDA en SGP)
 - ii. Hoe kunnen burgemeesters problematisch gedrag herkennen en n.a.v. welke signalen van problematisch gedrag kunnen zij hun bevoegdheden o.g.v. het wetsvoorstel inzetten? (VVD, CU en SGP)
 - iii. Hoe draagt de staat van baten en lasten bij aan transparantie (GL, SP, D66)?
 - iv. Hoe verhoudt het wetsvoorstel zich tot de Taskforce Problematisch Gedrag & Ongewenste Buitenlandse Financiering? (VVD)
 - v. Is bij totstandkoming van het wetsvoorstel oog geweest voor bestaande transparantieverplichtingen voor maatschappelijke organisaties? (CDA)
 - vi. Hoe wordt omgegaan met donaties van binnen de EU/EER? Waarom is de Wtmo beperkt tot donaties van buiten de EU/EER? (CDA, SGP en SP)
 - vii. Wat wordt verstaan onder een substantiële donatie? Waarom is geen drempelbedrag opgenomen? Kunnen meerdere kleine donaties leiden tot een donatie die substantieel is? (VVD, D66, SGP en GL)
 - viii. Wat zijn de gevolgen voor de geefbereidheid van burgers aan maatschappelijke organisaties (SGP)
 - ix. Hoe wordt de effectiviteit van het wetsvoorstel gemonitord? (CU)
- Op deze punten is als volgt geantwoord:
 - i. Het wetsvoorstel verbetert het inzicht in de giften aan maatschappelijke organisaties. Maar het is geen sluitstuk. Het is onderdeel van een bredere aanpak, die ook een rechterlijk bevel omvat tot het onthouden, staken en gestaakt houden van bepaalde ondermijnende activiteiten door maatschappelijke organisaties (zoals voorgesteld in de nota van wijziging) en, in ultieme gevallen, de verbodenverklaring van een maatschappelijke organisatie ex art. 2:20 BW.
 - ii. De voorwaarde voor het kunnen inzetten van de bevoegdheden o.g.v. de Wtmo is een verstoring van de openbare orde of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan (voor de burgemeester) of het bestaan van ernstige twijfel of de wet of de statuten te goeder trouw worden nageleefd dan wel het bestuur naar behoren wordt gevoerd (voor het OM). Bijv.: omwonende vrouwen klagen dat zij worden geïntimideerd door jongeren en de burgemeester krijgt meldingen of politierapportages over overlast in de wijk en andere verstoringen van de openbare orde.
 - iii. Het opstellen van een balans en staat van baten en lasten ten behoeve van inzicht door bepaalde overheidsinstanties, is bedoeld om de kans te verkleinen op misbruik van financieel-economische aard, zoals witwassen en terrorismefinanciering. Dit is niet ten behoeve van

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
30 november 2022

Ons kenmerk
4351241

- transparantie; daarvoor is de mogelijkheid om inzicht in donaties te vragen.
- iv. Dit wetsvoorstel geeft de burgemeester en het OM de mogelijkheid om een verzoek tot transparantie in te dienen bij een maatschappelijke organisatie. Het staat in die zin los van de Tasforce. Over specifieke problemen omtrent de grondslag voor het verwerken van persoonsgegevens van een aantal partners binnen de taskforce is de Kamer reeds geïnformeerd. Sinds april 2021 worden in Taskforce verband geen persoons- of organisatie duidingen meer gedaan.
- v. Bij de totstandkoming van het wetsvoorstel is oog geweest voor bestaande transparantieplichtingen voor maatschappelijke organisaties. Bij die totstandkoming is geconstateerd dat verschillende transparantieplichtingen versnipperd zijn en de nodige onderlinge samenhang ontberen. De Wtmo voorziet daarom in een horizontale en intrinsiek samenhangende regeling van de transparantie van donaties aan in Nederland actieve maatschappelijke organisaties.
- vi. De zorg dat ongewenste beïnvloeding niet alleen uit landen van buiten de EU/EER kan komen, maar ook van binnen de EU/EER en vanuit Nederland zelf wordt gedeeld. Daarom wordt de reikwijdte van de Wtmo bij nota van wijziging verruimd tot alle donaties, zowel uit binnen- als buitenland. Dat ontnemt sluiproutes en U-bochtconstructies hun meerwaarde.
- vii. Of een donatie substantieel is, hangt o.a. af van de totale inkomsten van een maatschappelijke organisatie. Aan de andere kant zal een donatie van €250.000 ook in absolute zin substantieel zijn. Er is niet gekozen voor een drempelbedrag, maar het is denkbaar dat de autoriteiten die om donatiegegevens kunnen verzoeken zich mede laten inspireren door het bedrag van € 15.000, dat onder de Wwft wordt gebruikt als één van de indicatoren voor melding van een ongebruikelijke transactie door financiële instellingen.
- viii. Het oorspronkelijke wetsontwerp ging ervanuit dat donaties moesten worden geregistreerd en (deels) openbaar worden gemaakt. Dat is met de nota van wijziging (aangeboden via de afzonderlijke werkstroom) veranderd naar inzage op verzoek van de burgemeester of het OM, onder strenge voorwaarden. Daarom geen invloed verwacht op de geefbereidheid aan en de financiële positie van goede doelen.
- ix. Toegezegd wordt een evaluatie na 5 jaar, o.a. naar de rol van de burgemeester.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
30 november 2022

Ons kenmerk
4351241

4 Toelichting

4.1 Politieke en bestuurlijke context

- Er zit een lange tijd tussen het uitbrengen van het verslag door de TK en de nota n.a.v. het verslag. De reden daarvoor is gelegen in het opstellen van de nota van wijziging, het voorleggen aan de RvS voor advies en het verwerken van het advies. De vorige MRb heeft aan de TK aangegeven de nota n.a.v. het verslag en de nota van wijziging gelijktijdig in te dienen.

4.2 Communicatie

N.v.t.

4.3. Afstemming

E.e.a. is ambtelijk met SZW, BZK, BZ, EZK, Fin en OCW afgestemd. Binnen JenV is afgestemd met de NCTV, DWJZ/JZW, DWJZ/SSR, Filantropie.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

5 Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

Niet van toepassing. Alles in deze nota wordt openbaar met verzending van de nota n.a.v. het verslag naar de Tweede Kamer.

Datum
30 november 2022

Ons kenmerk
4351241

6 Bijlagen

- Verslag
- Nota n.a.v. het verslag
- Aanbiedingsbrief TK